

τίμα 2, ἀβγάτωμα. 3) Τὰ οἰκιακὰ σκεύη καὶ ἔπλα, τὰ ὅποια τρόπον τινὰ θεωροῦνται ὡς προσθήκη τῇ οἰκίᾳ Κύθν. Μύκ. κ. ἀ.: Ἀβγάτισι τοῦ σπιτιοῦ Κύθν. || σμ.

Τὸ σπῖτι καθὼς βρίσκεται μετὰ τῇ συγκρίσει του, κατῳγεῖ καὶ τὸ μαγειρεῖο μετὰ τὴν ἐβγάτισί του.

Μετ. Συνών. ἔφρεσι, μεσαρεά. 4) Αὐξήσεις, προσαύξησης κατ' ἑκτασιν πράγματός τινος Ἀθῆν. κ. ἀ.: Τὸ φόρος εἶναι στενόν, θέλει ἀβγάτισι Ἀθῆν. κ. ἀ. Συνών. ἀβγάτισμα 1.

ἀβγατισιά ἢ, Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Παράλληλος σχηματισμὸς παρὰ τὸ ἀβγάτισι. Ἰδ. Κλοντου Γλωσσ. Παρατηρ. 507 κέξ. ΓΧατζιδ. Ἀκαδ. Ἀναγν. 2², 340.

Πλήμμυρα ποταμοῦ.

ἀβγατισιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄβγατισιάρης Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγάτισι.

Ὁ αὐξανόμενος, ὁ πληθυνόμενος, ἐπὶ τροφῶν: Ἐβγατισιάρης. Συνών. ἀβγατερός, ἀβγατιζόμενος (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατίζω), ἀβγατιστερός, πληθερός.

ἀβγάτισμα τό, σύνθηθ. ἀβγάτ'σμα Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ. ἀ. ἀβγάτ'μα Θράκ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω. Τὸ ἀβγάτ'μα παρὰ τὸ ἀβγάτ'ημα ἐκ τοῦ ἀβγατῶ.

1) Ἡ προσαύξησης πράγματός τινος κατὰ ποσὸν ἢ κατ' ἑκτασιν σύνθηθ.: Τὸ φουστάνι - τὸ φόρεμα θέλει ἀβγάτισμα σύνθηθ. Συνών. ἀβγάτισι 4. β) Πρόσθετον τεμάχιον ὑφάσματος, διὰ τοῦ ὁποίου συμπληροῦται τὸ ἐλλείπον ἐνδύματος ἢ ἐν γένει προσαυξάνεται τοῦτο Ἀθῆν.: Εἶναι ὅλο ἀβγατίσματα τὸ φόρεμα. Συνών. ἀβγατίδι 1, ἀβγατιούδι.

γ) Τὸ ἐκ προσαυξήσεως προερχόμενον, τὸ πλεόνασμα πράγματός τινος Παξ.: Ἀντὰ εἶν' ἑ ἀβγάτισμα ἀπὸ τὰ λεφτά σου ποὺ τὰ δούλεψα. 2) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

δ) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

ε) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

στ) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

ζ) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

η) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

θ) Αὐξήσεις, ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος σύνθηθ.: Ἐκαμαν ἀβγάτ'μα τὰ πράγματα (ὑπερετιμήθησαν) Θράκ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτωμα. 3) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖξται κύπτουν ὅλοι καθ' ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων πλὴν ἐνός, ὅστις ὑπερπηδᾷ κατὰ σειράν ὅλους, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, κύπτει καὶ αὐτὸς αὐξάνων οὕτω πρὸς τὸ τέρμα τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχίζει νὰ πηδᾷ ὁ πρῶτος τῆς σειρᾶς ἀνακύπτων καὶ οὕτω καθεξῆς (ἐν τῇ σημασιολογικῇ ταύτῃ ἐξελίσσει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἢ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου ἐλάττωσις τῆς γραμμῆς διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀποχωρήσεως τοῦ πρώτου κύπτοντος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. ἀβγατιστής 3, ἀβγατιστό (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατιστός 1 γ), ἀβδελλίτσα 1, αὐξητή, βαρελλάκ'ια, μακροπόταμος, σκαμνάκ'ια.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω διὰ τοῦ ἀντιπαρακειμένου ἀβγατιστός, ὁ πβ., παρασχηματισθὲν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ερός.

Ὁ αὐξανόμενος, ὁ πληθυνόμενος, ἐπὶ τροφῶν ἐν γένει πληθυνομένων κατὰ ποσότητα ἐν τῇ βράσει ἐνθ' ἄν.: Φιδὲς ἀβγατιστερός Κεφαλλ. Σουσαμάκι ἀβγατιστερό αυτόθ. Τὸ ρύζι

εἶναι τέλεια ἄβγατιστερό, μὰ ἡ μανέστρα εἶν' ἀβγάτιστη Θήρ. Συνών. ἀβγατερός, ἀβγατιζόμενος (δι' ὃ ἰδ. ἀβγατίζω), πληθερός, ἀντίθ. ἀβγάτιστος.

ἀβγατιστής ὁ, Εὐβ. (Χαλκ. κ. ἀ.) Ἡπ. (Ἀρτ. κ. ἀ.) Μέγαρ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. — Λεξ. Ἐλευθεροῦδ. (λ. ἀβγατιστής) ἀβγατ'στής Σάμ. κ. ἀ. Θηλ. ἀβγατίστρα ΑΠαπαδιαμ. Χριστούγ. τεμπέλη 59.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω.

1) Παιδιά ἄλματος, καθ' ἣν οἱ παῖξται πηδοῦν ἀπὸ τινος ἀφειρητῆς τρία πηδήματα, νικητῆς δὲ κρίνεται ὁ πηδήσας μακρότερον τῶν ἄλλων Σάμ. κ. ἀ. 2) Παιδιά, ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἀβγάτα 2, ἢν ἰδ. Εὐβ. (Χαλκ. κ. ἀ.) Ἡπ. (Ἀρτ. κ. ἀ.) Μέγαρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. 3) Παιδιά, ἡ αὐτὴ πρὸς τὸ ἀβγάτισμα 3, ὁ ἰδ. Λεξ. Ἐλευθεροῦδ.

4) Θηλ. ἀβγατίστρα, γυνή, ἥτις προσαυξάνει τὸν στήμονα τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ, ὅταν τὸ νῆμα δὲν ἀρκῇ ΑΠαπαδιαμ. ἐνθ' ἄν. Πβ. ἀβγατιστός.

ἀβγατιστός ἐπίθ. σύνθηθ. ἄβγατιστός Σέριφ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω.

1) Ὁ προσηυξημένος κατ' ἑκτασιν διὰ τῆς προσθήκης ἐτέρου τεμαχίου (ἐπὶ ἐνδυμάτων, ἐπίπλων κττ.) ἢ ἀπλῶς ὁ ὑψημένος κατ' ἑκτασιν συνήθως τοπικὴν σύνθηθ.: Ἀβγατιστό ροῦχο-φόρεμα κττ. Πελοπν. (Αἴγ. κ. ἀ.) Ἀβγατιστό πετοῖ Πελοπν. (Πύλ.) Τάβλα ἀβγατιστὴ γὰ φκειάσιμο τραπεζιοῦ Πελοπν. (Τριφυλ.) Πήδημα ἀβγατιστό (ἢ ἐν τῇ παιδιᾷ ἀβγάτες (ἰδ. ἀβγάτα 2) ὑπὸ τῶν παικτῶν ὑπερπήδησις τοῦ κύπτοντος συμπαίχτου ἐκ τριῶν ἀλληλοδιαδόχων ἀποστάσεων βαθμηδὸν αὐξανομένων) Ἀθῆν. κ. ἀ. β) Οὐδ. τὸ ἀβγατιστό οὐσ. τὸ μακρὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον προστίθεται εἰς τὸ κύριον σῶμα τοῦ ἀρότρου διὰ νὰ προσαρμολογῇ τοῦτο εἰς τὸν ζυγὸν Πελοπν. (Ἀρκαδ.): Τ' ἀβγατιστό τοῦ ἀλετριοῦ. Συνών. σταβάρι. γ) Τὸ ἀβγατιστό οὐσ. παιδιᾷ, ἡ αὐτὴ μετὰ τὸ ἀβγάτισμα 3, ὁ ἰδ. Πελοπν. (Λάστ.) δ) Θηλ. ἀβγατιστὴ οὐσ. παιδιᾷ, ἡ αὐτὴ μετὰ τὸ ἀβγάτα 2, ὁ ἰδ. Ἀθῆν. Ἡπ. Στερελλ. (Λαμ.) κ. ἀ. 2) Ὁ ταχέως διανύων διάστημα ὁδοῦ Σέριφ.: Πρὸ ἄβγατιστὴ εἶναι ἡ δεινα (βαδίζει ταχύτερον τῶν ἄλλων).

ἀβγάτιστος ἐπίθ. Θήρ. κ. ἀ. Ἡ ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. ἄβγατίζω (ἰδ. ἀβγατίζω) ἢ ἐκ τοῦ ἀβγατιστός ἀναβιβασθέντος τοῦ τόνου καὶ νομισθέντος τοῦ ἀρκτικοῦ α ὡς στερητ. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 9 (1912/3) 50.

Ὁ μὴ πολλαπλασιαζόμενος, ἐπὶ τροφῶν μὴ αὐξανομένων ἐν τῇ βράσει κατὰ ποσότητα: Μανέστρα ἀβγάτιστη. Ρύζι ἀβγάτιστο. Ἀντίθ. ἀβγατερός, ἀβγατιστερός, πληθερός.

ἀβγάτος ἐπίθ. Ἡπ. (Ἀρτ.) Πάρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἀ. Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀβγάτος.

1) Ὁ πλήρης ψῶν, συνήθως ἐπὶ ἰχθύων κττ. Πάρ. κ. ἀ.: Κάβουρας ἀβγάτος Πάρ. Ἡ σημ. ἤδη παρὰ Προδρόμ. Κατὰ ἡγουμένων 3,153 (ἐκδ. Hesselting-Pernot σ. 55) «καὶ κέφαλος τριπίθαμος ἀβγάτος ἐκ τὸ Ρήγιν». Συνών. ἀβγωμένος (ἰδ. ἀβγώνω). 2) Ὁ ἔχων μεγάλους ὄρχεις, συνήθως ἐπὶ ἀνθρώπου Ἡπ. (Ἀρτ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἀ. Συνών. βαρβάτος. β) Μεταφ. ὁ

ἔχων ἀκμαίας τὰς σωματικὰς δυνάμεις, ἰσχυρός, εὐρωστος Ἦπ. (Ἄρτ.) Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Συνών. βαρβατός. Πβ. ἀβγονλλᾶτος. 3) Τὸ οὐδ. ἀβγατο οὐς. εἶδος φαγητοῦ ἐξ ὧν καὶ ἄλλων συστατικῶν Ἦπ. (Ἄρτ.)

ἀβγατούδι τό, Ἀθῆν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω σχηματισθὲν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι καθὼς καὶ πελέκω-πελέκοῦδι κατὰ τὰ πολλὰ ἐξ οὐς. ὑποκορ. εἰς -οῦδι. Πβ. καὶ ἀβγατίδι.

Μικρὸν τεμάχιον ὑφάσματος, διὰ τοῦ ὁποίου αὐξάνεται τὸ ὕφασμα φορέματος, ἥτοι συμπληροῦται τὸ ἐλλεῖπον αὐτοῦ: Τὸ σακκάκι θέλει λιγάκι ἀβγατούδι. Συνών. ἀβγατίδι 1, ἀβγάτισμα 1 β.

ἀβγατυνέσκω ἀμάρτ. βγατυνέσκω Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀβγάτυνα ἀορ. τοῦ ρ. ἀβγατένω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. μένω-ἔμεινα-μεινέσκω.

Ἀμτβ. αὐξάνομαι, πληθύνομαι. Μετβ. αὐξάνω, πολλαπλασιάζω.

ἀβγάτωμα τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω παρασχηματισθὲν κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ώνω ρ. παραγόμενα.

Ἡ ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος ἐν πλειστηριασμῷ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτισμα 2.

* **ἀβγὰ** ἡ, ὠβέα Πόντ. (Χαλδ.) ὠβγέα Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγά.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ φύου, μόνον κατὰ αἰτιατ. ὡς ἀντικ. τοῦ ρ. μυρίζω ἐνθ' ἀν.: Ὁβέαν μυρίζ' (ἔχει ὁσμὴν φύου) Χαλδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγίλα.

ἀβγελοπουλλεὰ ἡ, Θήρ. ἀγγελοπουλλεὰ Ἀνάφ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγελόπονλλο. Ὁ μετασχηματισμὸς κατὰ τὰ εἰς -εὰ δηλωτικὰ φυτῶν.

Τὸ φυτὸν ματθαιολία ἢ πολιά (mathiola incana) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) τῆς δημόδους οἰκογενείας τῶν λουλουδιῶν. Συνών. βιόλα, βιολέττα, μανιτζά, φραγκοκόρακας, χειρνεά. [**]

ἀβγελόπουλλο τό, Θήρ. ἀγγελόπουλλο Ἀνάφ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀβγέλα (βιόλα) καὶ πουλλί (ἄνθος). Τὸ ἀγγελόπουλλο ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἄγγελος.

1) Τὸ ἄνθος τῆς ματθαιολίας τῆς πολιάς Ἀνάφ. Θήρ. 2) Περιφραστικῶς ἀβγελόπουλλο κίτρινο, τὸ φυτὸν χειρανθὸς ὁ κοινὸς (cheiranthus cheiri) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae), τὸ ἀρχ. φλόγινον τὸ ἄγριον, με' ἄνθη κίτρινα. Συνών. κίτρινη βιολέττα, κίτρινη χειρνεά, κουνούκλα, μανιτζά. [**]

ἀβγίλα ἡ, ἀμάρτ. ἀβγίλα Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγὸ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,248 κέξ.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ φύου, μόνον κατὰ γενικ. ὡς ἀντικ. τοῦ ρ. μυρίζω: Μυρίζει ἀβγίλας (διὰ τὴν κατὰ γενικ. σύντ. πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι μυρίζει θανατίλας-κατουρίλας-τυρίλας κτλ.) Συνών. *ἀβγέα, ἀβγουλέα, ἀβγουλλήθρα II, ἀβγουλλίλα.

ἀβγίτης ὁ, ἀμάρτ. ἀβγίτης Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγά.

Εἶδος ἀμανίτου ἔχοντος καρπικὸν σῶμα ψοειδές. Συνών. ἀβγονλλίτης 2. [**]

ἀβγὸ τό, ὠβὸν Καπ. (Ποτάμ. Σινασσ. Φλογ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ὠβὸ Καπ. ὠβὸ Καπ. (Σινασσ. κ. ἄ.) ὠβὸ Καπ. (Φάρας.) οὐὸ Ἀπουλ. (Καλημ.) ὠβγὸν Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ὠβγὸ Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σίλ. Σινασσ. Φάρας. Φερτ.) Πόντ. (Ὁφ. κ. ἄ.) βγὸ Καπ. (Ἀξ.) ἀβγὸν Κάρπ. Κάσ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀβγὸ κοιν. ἀβγὸ Ἀπουλ. Χίος ἀβκὸν Κύπρ. ἀφκὸν Κύπρ. ἀβκὸ Ἀστυπ. Ρόδ. ἀβουγὸ Τσακων. ἀβγὸ Ρόδ. ἀβγὸ Ἀπουλ. (Κοριλ.) ἀβουγὸ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβουγὸν Καλαβρ. (Μπόβ.) ἔβγὸ Καπ. (Ἀξ.) Πόντ. (Ἰνέπ.) Πληθ. ἄβγατα Χίος.

Μεσν. ἀβγὸν ἐκ τοῦ ἀρχ. ὠόν. Περὶ τῆς φωνητικῆς ἐξελέξεως τοῦ νεωτ. τύπ. ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,322 καὶ 328-9. Τὸ ἀβγατα παρεξετάθη ὥπως καὶ τὸ ἀλόγατα, προσώπατα παρὰ τὸ ἄλογα, πρόσωπα κττ.

1) Τὸ φὸν παντὸς ἐν γένει φωτόκου ζφου, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῆς ὄρνιθος κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Ποτάμ. Σίλ. Σινασσ. Φάρας. Φερτ. Φλογ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἀβγὸ γερό - κλοῦβιο - οἴριο - δίκκορκο - μονόκορκο. Ἀβγὸ ὠμὸ - χτυπητὸ - ταραχτὸ - ρομφηχτὸ - νερονλλὸ - μελᾶτο - μισοβρασμένο - βραστὸ - ψημένο - τηγανιτὸ. Ἀβγὸ σφιχτὸ - κόκκινο - πασκαλινὸ - βαμμένο. Βάφω - βράζω - τηγανίζω - τσουγγρίζω ἀβγά. Ἀβγά τῆς Λαμπρῆς (τὰ ἐρυθροβαφῆ φὰ τοῦ Πάσχα). Ἀβγά μάτια (διὰ τὴν σημ. πβ. ἀβγομάτι). Ἡ κόττια γεννᾷ - κάνει ἀβγά κοιν. Ἡ κλωσσοῦ πυρώνει τ' ἀβγά Κρήτ. κ. ἄ. Ἡ κοσσοάρα ἐποίκειν ἔναν ὠβὸν (ἢ ὄρνις ἔκαμεν ἐν φὸν) Χαλδ. Τοῦ πουλλίων τ' ὠβγά (τῶν πτηνῶν τὰ φὰ) Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ. Τὰ πουλλία κονέον τὰ οὐὰ τσαὶ οὐάλλον τὰ πουλλία (τὰ πτηνὰ ἐπφάζουν τὰ φὰ καὶ βγάλλουν τὰ πουλλία) Καλημ. Ἀβγά τῆς ἀχελώνας Μέγαρ. || Παροιμ. φρ. Ἐχασε τ' ἀβγά καὶ τὰ καλάθια (ἐπὶ τοῦ ἀπολέσαντος τὸ πᾶν) σύνθηθ. Τὸν καθαρίζουν σὰν ἀβγὸ (ἐπὶ τοῦ ἀπείρου χαρτοπαίχτου, τὸν ὁποῖον ἀπογυμνώνουν ἀπὸ τὰ χρήματα οἱ ἔμπειροι) Ἀθῆν. Κούρειε τ' ἀβγὸ καὶ πᾶρε τὸ μαλλί του (ἐπὶ πενεστάτου ἀνθρώπου, παρὰ τοῦ ὁποῖου οὐδὲν δύναται τις νὰ λάβῃ) Κεφαλλ. Πληθήκανε τὰ σκοιτὰ ποῦ γινήκανε ἀβγὸ (πολὺ λευκά, καθαρὰ) Πελοπ. (Μάν.) Ἀπὸ τ' ἀβγὸ βγαλμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀκμαίου, ζωηροῦ καὶ ἰγυοῦς ἢ ἐπὶ τοῦ κομποῦ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν) Ἀθῆν. Ἀνδρ. Ἀκόμη δὲν ἐβγήκεν ἀπὸ τ' ἀβγὸ (ἐπὶ ἀνηλίκου καὶ ἀπείρου) Ἀθῆν. Κρήτ. κ. ἄ. Ἡ χρῆσις αὕτη τῆς λ. ἤδη μεσν. Πβ. Θανατ. Ρόδ. στ. 574 (ἐκδ. Wagner σ. 50) «δὲν σώνει νὰ βγῇ ἀπὸ τ' ἀβγὸν καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ». Τοῦ ἔκαναν τὴν κεφαλὴν του ἀβγὸ (δηλ. ἔκειραν αὐτὸν ἐν χρῶ) Κρήτ. Διὰ τὴν μεταφ. χρῆσιν πβ. Ἀνθολ. Παλατ. 11,398 «τὴν κεφαλὴν βάπτων τις ἀπώλεσε τὰς τρίχας αὐτὰς | καὶ δαυὸς ὢν λίαν φὸν ἄπας γέγονεν». Ἐκεῖ ποῦ πάει μαῦρα ἐβγά γεννᾷ (ἐπὶ τοῦ δημιουργοῦντος δυσχερείας) Ἰνέπ. Μαῦρα ὠβὰ ἐποίκειν (ἐπὶ τοῦ ἀποκτήσαντος κακὴν φήμην διὰ τὰς κακὰς πράξεις του ἢ ἐπὶ ἀποτυχόντος εἰς ἔργον τι) Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ. Με τὰ κόλλ' να ἀβγά! (πρὸς τὸν σπανίως ἢ μετὰ μακρὰν προσδοκίαν ἐρχόμενον καὶ διὰ τοῦτο ποθητὸν καθιστάμενον ὡς εἶναι ποθητὸν τὸ Πάσχα με' τὰ κόκκινα φὰ) Ἦπ. (Συνών. φρ. σὰν τὰ χιόνια!)

